

Balakanda Sarga 10

బాలకాండ దశమః సర్గః (10)

సుమంత్రశ్చోదితో రాజ్ఞా ప్రోవాచేదం వచస్తదా |

యథర్ష్యశృంగస్త్యానీతః శృణు మే మంత్రిభిః సహ

|| 1 ||

రోమపాదమువాచేదం సహమాత్యః పురోహితః |

ఉపాయో నిరపాయోఽయమస్మాభిరభిమంత్రితః ||

2 ||

ఋశ్యశృంగో వనచరస్తపః స్వాధ్యాయనే రతః |

అనభిజ్ఞః స నారీణాం విషయాణాం సుఖస్య చ || 3

||

ఇంద్రియార్థైరభిమతైర్న రచిత్తప్రమాధిభిః |

పురమానాయయిష్యామః క్షిప్రం చాధ్యవసీయతాం

|| 4 ||

గణికాస్తత్ర గచ్ఛంతు రూపవత్యః స్వలంకృతాః |

ప్రలోభ్య వివిధోపాయైరానేష్యంతీహ సత్కృతాః || 5

||

శ్రుత్వా తథేతి రాజా చ ప్రత్యువాచ పురోహితం |

పురోహితో మంత్రిణశ్చ తథా చక్రుశ్చ తే తదా || 6

||

వారముఖ్యాస్తు తచ్ఛ్రుత్వా వనం ప్రవివిశుర్మహాత్

|

ఆశ్రమస్యావిదూరేఽస్మిన్యత్నం కుర్వంతి దర్శనే ||

7 ||

ఋషిపుత్రస్య ధీరస్య నిత్యమాశ్రమవాసినః |

పితుః స నిత్యసంతుష్టో నాతిచక్రామ చాశ్రమాత్ ||

8 ||

న తేన జన్మ ప్రభృతి దృష్టపూర్వం తపస్వినా |

స్త్రీ వా పుమాన్వా యచ్ఛాన్యత్సత్త్వం నగరరాష్ట్రజం

|| 9 ||

తతః కదాచిత్తం దేశమాజగామ యదృచ్ఛయా |

విభండకసుతస్తత్ర తాశ్చాపశ్యద్వరాంగనాః || 10 ||

తాశ్చిత్రవేషాః ప్రమదా గాయంత్యో మధురస్వరైః |

ఋషిపుత్రముపాగంయ సర్వా వచనమఋవన్ ||

11 ||

కస్త్వం కిం వర్తసే బ్రహ్మాన్ జ్ఞాతుమిచ్ఛామహే
వయం |

ఏకస్త్వం విజనే ఘోరే వనే చరసి శంస నః || 12 ||

అదృష్టరూపాస్తాస్తేన కాంయరూపా వనే స్త్రియః |

హోర్దాత్తస్య మతిర్జాతా హ్యఖ్యాతుం పితరం స్వకం

|| 13 ||

పితా విభండకోఽస్మాకం తస్యాహం సుత ఔరసః |

ఋశ్యశృంగ ఇతి ఖ్యాతం నామ కర్మ చ మే భువి

|| 14 ||

ఇహోశ్రమపదేఽస్మాకం సమీపే శుభదర్శనాః |

కరిష్యే వోఽత్ర పూజాం వై సర్వేషాం విధిపూర్వకం

|| 15 ||

ఋషిపుత్రవచః శ్రుత్వా సర్వాసాం మతిరాస వై |

తదాశ్రమపదం ద్రష్టుం జగ్ముః సర్వాశ్చ తేన తాః ||

16 ||

ఆగతానాం తతః పూజామృషిపుత్రశ్చకార హ |

ఇదమర్ఘ్యమిదం పాద్యమిదం మూలమిదం ఫలం

|| 17 ||

ప్రతిగృహ్య తు తాం పూజాం సర్వా ఏవ

సముత్సుకాః |

ఋషేర్భీతాస్తు శేఘ్రం తా గమనాయ మతిం దధుః

|| 18 ||

అస్మాకమపి ముఖ్యాని ఫలానీమాని వై ద్విజ |

గృహాణ ప్రతి భద్రం తే భక్షయస్వ చ మా చిరం ||

19 ||

తతస్తాస్తం సమాలింగ్య సర్వా హర్షసమన్వితాః |

మోదకాన్ ప్రదదుస్తస్మై భక్ష్యాంశ్చ వివిధాన్ శుభాన్

|| 20 ||

తాని చాస్వాద్య తేజస్వీ ఫలానీతి స్మ మన్యతే |

అనాస్వాదితపూర్వాణి వనే నిత్యనివాసినాం || 21

||

ఆపృచ్ఛ్య చ తదా విప్రం వ్రతచర్యాం నివేద్య చ |

గచ్ఛంతి స్మాపదేశాత్తాః భీతాస్తస్య పితుః స్త్రీయః ||

22 ||

గతాసు తాసు సర్వాసు కాశ్యపస్యాత్మజో ద్విజః |

అస్వస్థిహృదయశ్చాసీద్దుఃఖాత్సంపరివర్తతే || 23

||

తతోఽపరేద్యుస్తం దేశమాజగామ స వీర్యవాన్ |

[* విభండకసుతః శ్రీమాన్మనసా చింతయన్ముహూః

| *]

మనోజ్ఞా యత్ర తా దృష్టా వారముఖ్యాః స్వలంకృతాః

|| 24 ||

దృష్ట్వా వ చ తదా విప్రమాయాంతం హృష్టమానసాః

|

ఉపస్పృత్య తతః సర్వాస్తాస్తమూచురిదం వచః || 25

||

ఏహ్యశ్రమపదం సౌంయ హ్యస్మాకమితి చాబ్రువన్ |

[* చిత్రాణ్యత్ర బహూని స్యుర్మూలాని చ ఫలని చ |

*]

తత్రాప్యేష విధిః శ్రీమాన్విశేషేణ భవిష్యతి || 26 ||

శ్రుత్వా తు వచనం తాసాం మునిస్తద్ధృదయంగమం

|

గమనాయ మతిం చక్రే తం చ నిన్యస్తధా స్త్రీయః ||

27 ||

తత్ర చానీయమానే తు విప్రే తస్మిన్మహాత్మని |

వవర్ష సహసా దేవో జగత్ప్రహ్లాదయంస్తదా || 28 ||

వర్షేణైవాగతం విప్రం విషయం స్వం నరాధిపః |

ప్రత్యుద్గంయ మునిం ప్రీతః శిరసా చ మహీం గతః

|| 29 || [ప్రహ్వా]

అర్ఘ్యం చ ప్రదదౌ తస్మై నియతః సుసమాహితః |

వప్రే ప్రసాదం విప్రేంద్రాన్మా విప్రం మన్యరావిశేత్ ||

30 ||

అంతఃపురం ప్రవిశ్యాస్మై కన్యాం దత్త్వా యథావిధి |

శాంతాం శాంతేన మనసా రాజా హర్షమవాప సః ||

31 ||

ఏవం స న్యవసత్తత్ర సర్వకామైః సుపూజితః |

ఋశ్యశృంగో మహాతేజాః శాంతయా సహ భార్యయా

|| 32 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే

బాలకాండే దశమః సర్గః || 10 ||